UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum ; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VII. Quanta Dei providentia sit circa vitæ necessaria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-77028

Visual Library

[*1. Ioan. c.3. v.21. & 22.*] Regem, ut quidquid rogat, impetret. Joannes Apoſtolus hoc ipſum planiſſimè affirmans: *Fiduciam*, inquit, *habemus ad Deum, & quidquid petierimus accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus cuſtodimus, & ea quæ ſunt placita coram eo, facimus.* Et eadem iſta tertiùm repetit, ne ullus ſit locus diffidentiæ.

[*Ezech. c.4. verſ.9.*] Dictaverat Deus Ezechieli vati panem immundum ex hordeo, fabâ, lente, milio pinſendum, & humano fimeto contegendum. Horrorem oſtendit Vates: mox ſententiam mutavit Deus. [*Gen. cap.32. verſ.26.*] Jacob luctator: *Non dimittam te*, inquit, *niſi benedixeris mihi.* Factum. Thomas Aquinas in morbo peregrinos piſces eſuriit, mox eos miraculo accepit. [*Pſal.144. verſ.19.*] Res liquet; *Deus voluntatem timentium ſe faciet, & deprecationem eorum exaudiet, & ſalvos faciet eos.* Sed & [*Gen. cap.18. verſ.17.*] arcaniſſima quæque ſuis detegens Deus: *Num*, inquit, *celare potero Abraham quod geſturus ſum?* Nec aliter Chriſtus: [*Joan. cap.15. verſ.15.*] *Vos autem dixi amicos*, inquit, *quia omnia quæcunque audivi à patre meo, nota feci vobis.*

A

§. V.

LVdimagiſter, qui puerulos litteras formare docet, quandoque manum unius ducit, alterius nullam habet curam. Quid cauſſæ eſt? Ille puerulus bonæ indolis eſt, ingenuus, docilis, morigerus: iſte importunus, inobſequens, intractabilis, aſinus ad lyram. Ita Deus voluntatem timentium ſe facit, ſicque illos cuſtodit ac regit per ſingula rerum ac temporum momenta, ut omnia in eorum bonum cedant; immorigeris iſtis & rebellibus dicitur: [*Iſai. cap.1. verſ.15.*] *Cùm multiplicaveritis orationem, non exaudiam.* Quid ita, ajunt, cur nos non æquè cuſtodit ac regit Dominus, ſicut illos, & illos, & iſtos? Vos ipſi in culpâ eſtis: [*Pſ.33. v.16. & 17.*] *Oculi Domini ſuper juſtos, & aures ejus in preces eorum. Vultus autem Domini* (vultus indignatione plenus) *ſuper malos, ut perdat de terrâ memoriam eorum.* Morigeris illis à Deo promiſſum: [*Iſaiæ 43. verſ.2. & cap.18. v.9.*] *Cùm tranſieris per aquas tecum ero, & flumina non operient te; cùm ambulaveris in igne, non combureris;* clamabis, & dicet: *Ecce adſum. Et ego ero ei, ait Dominus, murus ignis in circuitu, & in gloriâ ero in medio ejus.* [*Zach. cap.2. verſ.5.*] Hominis ad Dei Voluntatem ſe formantis animum, Deus velut ſolium ſuum occupat, in eóque tanquam rex reſidet. [*Hominis animus, ad Dei voluntatem formatus, eſt Dei ſolium.*] Adſint jam qui hunc hominem velint lædere, Deo licentiam non concedente. Inſigniſſimè dixit Ambroſius: *Dominus dormit tepidis: vigilat perfectis.* Non quòd illorum obliviſcatur quos monet, reprehendit, excitat, caſtigat; ſed quòd ſuam in ſuos providentiam ſingularibus modis & argumentis plurimis demonſtret. Jacob [*Gen. cap.33. verſ.5.*] interrogatus à fratre de comitatu: *Parvuli ſunt*, reſpondit, *quos donavit mihi Deus ſervo tuo. Ita placidè illum docuit* (ait Chryſoſtomus) *quanta erga ſe Dei fuerit providentia.* A Deo probi curantur ut amici, ut filii, improbi ut mancipia & ſervi. Et quamvis Deus pæne invitus naturæ turbet ordinem, eum tamen millies iterúmque millies in amicorum ſuorum gratiam invertit. Hinc res geſtæ Divorum tot prodigiis & miraculis admirandæ.

Hæc admirabilis Dei Providentia inſtar ſcalæ eſt, quam Jacob ſub dio pernoctans vidit à terrâ in cælum uſque pertingentem. Omnia cæli terræque negotia providentiſſimus Deus jam ab æterno habuit in expedito. [*Sap.8.v.1. c.14.v.3. & c.12.v.13.*] *Attingit enim à fine uſque ad finem fortiter, & diſponit omnia ſuaviter.* Nam, *Tua, Pater, providentia* ab initio cuncta *gubernat. Non enim eſt alius Deus quàm tu, cui cura eſt de omnibus, ut oſtendas quoniam non injuſtè judicas judicium.* Ea hujus providentiæ vis eſt, ut re nullâ impediri, falli, tardari aut flecti poſſit: ea verò ſuavitas, ut nil agat contra cujuſque naturam, fortiſſimè ac ſuaviſſimè omnia & prævidendo & diſponendo.

[*Homerus Iliad. 8.*] Simile quid ſomniarunt veteres, catenam auream fabulati, quæ cælo demitteretur in terram, & ubi omnia comprehendiſſet, in cælum denuo attraheretur.

[*Eccl.1. Coloss. c.13.*] Eſt igitur in Deo, fuit, eritque pervigil illa & perpes cura, quâ res omnes inſpicit, adit, cognoſcit: & cognitas

A immotâ quâdam & ignotâ nobis ſerie dirigit ac gubernat. Id autem eſt quod Providentiam hîc vocamus, de quâ ſæpe non dubitamus, ſed querimur, ut pueri ſeveriorem patris diſciplinam exoſi. Mittamus aliquando has querelas, & ſi ſapimus, ſequamur ab alto attrahentem illam vim, & æquum cenſeamus, ut homini placeat, quidquid placuit Deo.

Quare ad infinitam Dei Providentiam quotidie confugiamus. Cùm enim Orbem tot ac tantis ſceleribus oppletum aſpexerimus, illud unà veniet cogitandum: *Quoniam proſpicit quòd veniet dies ejus.* [*Pſ.36.v.13.*] Si ex Orbe reducamus oculos domum, & nos ipſos intueamur, providentiam circa nos tam pervigilem, tam plenam amoris obſervabimus, ut nec unicus quidem capillus capite defluat, id ignorante aut vetante divinâ providentiâ. Hinc Auguſtinus excelſo animo: *Quid mihi deerit*, inquit, *ſi membra mea dilaceret inimicus, quando capillos meos dinumerat Deus?* [*Aug. ſer. 4. de mart.*]

B

CAPVT VII.

Quanta Dei Providentia ſit circa vitæ neceſſaria.

OMnia quidem in manu Dei ſunt, non malè tamen quiſpiam dixit, tres claves Deum penes ſe habere, [*Dei tres claves.*] quas nemini committat: unam quidem clavem ad promendas pluvias, ventos, nives & alios ejuſcemodi partus aëris; clavem alteram ad reſeranda ſepulchra, & revocandos in vitam mortuos; tertiam ad penu & omne genus alimoniæ. Quòd ſi Deus has promptuarias cellas occludat, quis aperiet? Ergo Deus rerum omnium promus condus: ab ipſo impetrandum, quidquid ducendæ vitæ neceſſarium eſt.

§. I.

C MArcus Anachoreta dicere ſolebat: Qui Deo non fidit in his caducis, quantò minùs fidet in aliis æternitatem ſpectantibus. [*1. Argumentum quo Chriſtus noſtrâ arguit diffidentiam.*] Et primum argumentum, quo Chriſtus in noſtram diffidentiam uſus, hoc eſt: *Nónne anima plus eſt, quàm eſca, & corpus plus quàm veſtimentum?* [*Matth. c.6. verſ.25.*] Hîc validiſſimis argumentis eximit animo ſollicitudinem illam peſſimam circa veſtitum & victum, docétque in almâ Dei providentiâ unicè confidendum. [*In Dei providentiâ unicè confidendum.*] Si enim Deus tam providens & liberalis eſt in iis, quæ videntur operoſiora, cur Deum oblivionis arguimus aut incuriæ in ceteris minùs operoſis? Si corpus dedit, cur veſtem neget? qui donat equum, cur ſubtrahat frenum? Nónne vita pretioſior eſt quàm id quo alitur vita, & corpus præſtantius quàm id quo tegitur corpus? utique. Qui ergo nihil ſollicitis, imò nec quidem exiſtentibus nobis in rerum naturâ, vitam corpúſque dedit, dabit procul dubio & ea quibus vita & corpus ſunt ſuſtentanda, præſertim cùm ipſe voluerit vitam corpúſque his indigere. D Si ergo majora dedit ultro, declaravit ſe minora etiam & poſſe, & velle dare. Dabit autem non quidem otioſis nobis, quos non ad otium creavit, ſed vacuis ſollicitudine; hanc enim Deus in ſe vult rejici. Pulchrè Jobus de corvorum coco interrogans: *Quis*, inquit, *præparat corvo eſcam ſuam, quando pulli ejus clamant vagantes, eò quòd non habeant cibos.* [*Iob cap. 39. verſ. 3.*] Hoc ipſum ab avibus ſumptum argumentum ingerens & Chriſtus: *Reſpicite*, inquit, *volatilia cæli, quoniam non ſerunt, neque metunt, neque congregant in horrea, & pater veſter cæleſtis paſcit illa: Nónne vos magis pluris eſtis illis?* [*Matth. c.6. verſ. 26.*] Hoc ipſum ſæpius inculcans hic è cælo magiſter: *Nónne*, inquit, *duo paſſeres aſſe veneunt, & unus ex illis non cadet ſuper terram ſine patre veſtro? Veſtri autem & capilli capitis omnes numerati ſunt. Nolite ergo timere; multis paſſeribus meliores eſtis vos.* [*Matth.c.10. verſ. 29. & Luc. cap.12. verſ. 7.*]

Alterum argumentum ſumit à brutis animantibus, [*2. Argumentum.*] quæ citra omnem ſollicitudinem paſcuntur, ut vel in illis di-

lis diſcamus amplitudinem divinæ providentiæ, in quam recumbamus. Hanc enim ut apertiſſimam faciat, non adducit paſtum in deſerto Iſraëlem annis quadraginta: non laudat Eliam à corvis nutritum, ſed brutas animantes objicit, idque non leones, urſos, elephantes, aut alia id genus grandia animalia, quæ & ipſa divinitus paſcuntur, ſed animalium minima, aviculas, quæ cùm cantui ferè vacent, & veluti obiter ſumant cibum, maximè à ſollicitudine liberæ videntur. Et homo qui pluris eſt innumeris aviculis, Deúmque non Dominum tantùm, ſed & Patrem agnoſcit, ſic angatur animo?

Matth. c. 6. verſ. 28. & ſeqq.

Poſt demonſtratam Dei providentiam in aviculas & capillos, quàm circa floſculos gerat oſtendens: *Conſiderate*, inquit, *lilia agri, quomodo creſcunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloriâ ſuâ coopertus eſt ſicut unum ex iſtis. Si autem fœnum agri quod hodie eſt, & cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit, quantò magis vos minimæ fidei?* Videte igitur quàm non ſolliciti ſint agreſtes floſculi, de ſuo, quo triumphant veſtitu: nam omnem decorem ſuum uni Deo referunt acceptum, apertè profeſſi ſe nihil debere humanæ curæ. Rerum naturam, quæ à Dei providentiâ eſt, hominum induſtria & cura imitari poteſt, aſſequi non poteſt. Adeò ut magnificentiſſimi Regis Salomonis exquiſitus, atque ad miraculum uſque ornatus ac pretioſus cultus, floris contemptiſſimi elegantiam neutiquam exæquet. Vos jam ipſi judicate, ſi Deus viliſſimas herbas brevî demetendas & in furnum rapiendas tam pulchrè amicit, quantò magis vos, immortalitati à ſe conditos, veſtiet, curabitque neceſſaria, non tegendo tantùm corpori, ſed ſi opus ſit, etiam ornando. His & tertium quoque argumentum adnectit Chriſtus, &: *Quis autem veſtrûm cogitans*, inquit, *poteſt adjicere ad ſtaturam ſuam cubitum unum?* Imò minuet potiùs ſollicitudine: nihil hîc ullius induſtriâ profecerit. *Si ergo*, inquit Lucas, *neque quod minimum eſt poteſtis, quid de ceteris ſolliciti eſtis?* ſi rem tantillam vel maxima ſollicitudo non promovet, ut ſcilicet corporis ſtatura nonnihil augeat, quomodo corpus in vitâ ſervare poterit quantavis annonæ opúmque congeſta copia, niſi adſpiret Dei providentia? Inanis & irritus eſt omnis labor veſter, niſi Deus illum proſperet. Huic ergo alendi corporis curam permittite, cui & augendi, quia hoc quàm decentiſſimè ac ſuaviſſimè, veſtris curis nil opitulantibus, faciet. *Aperit ille manum & implet omne animal benedictione.*

3. Argumentum. *Matth. c. 6. verſ. 27. & Luc. cap. 12. v. 25. & 26.*

Pſal. 144. verſ. 16.

§. II.

Sap. cap. 6. verſ. 8.

CVm ergo Deus, quæ ad vitam neceſſaria, provideat omnibus (nam *æqualiter cura eſt illi de omnibus*) quî fit tantam ubique multitudinem eſſe hominum egentiſſimorum? videtur Deus res humanas ſuo fluxui permittere. Mira, mi homo, circa paupertatem hominum Dei providentia eſt. Verè Chryſoſtomus: *Non tantùm pauperes divitibus*, inquit, *ſed hi illis indigent, & magis.* Et fingamus duas urbes, quarum illam ſoli divites, hanc pauperes * ſoli habitent, nullum poterit inter has eſſe commercium; in illâ nulli erunt opifices, non operæ mercenariæ, nullus illic ſartor, piſtor, ſutor, nullus faber, inſtitor, agricola; has artes opulenti non factitant; nulli hîc ſervi, ancillæ nullæ: qualis igitur hæc urbs, ſi alienâ ope deſtituatur? In alterâ ſat erunt eorum qui calceos ſuant, qui veſtes conficiant, qui agros colant, qui ſibi denique re modicâ ſufficiant. Si omnibus itaque abundè ſuppeterent ea quæ vitæ ſuſtentandæ ſunt, quid demum ſequeretur? Interitus omnium opificiorum, operarum fabrilium, artificiorum. Subſtructiones, navigationes, aucupia, piſcationes, mercaturæ peſſum irent: & qui domini forent, ſi nulli eſſent qui ſervos ſe profiterentur? Ita paupertas conſervat humanam gentem & ornat: paupertas induſtrios facit & laborioſos: paupertas ſuſcitat artes. Exulet paupertas penitus ab Orbe, ſimul boni mores, & Virtutes pæne omnes exulabunt. Edere, bibere, ludere, helluari, græcari & pergræcari, primarium erit negotium: Luxum comitabitur luxuria, divitias vitia. Ubi rerum omnium abundantia eſt, ibi plerunque etiam vitiorum. Teſtantur hoc uberes anni, quibus plenæ potatorum cauponæ in omne genus turpitudinis & inſaniæ deſpumant. Teſtatur hoc diluvium cujus principia fuerunt luxus & otium, hinc præmortui pudoris & plena libidinibus vita omnium. En, quanta Dei providentia, quæ à laſciviâ ad laborem trahit homines paupertate; labor optimos incitat. Quidquid uſpiam pulchri cernimus, ab iis elaboratum eſt, qui pecuniâ non abundarunt, ideo labores ſuos vendere coacti ſunt.

Chryſ. to. 5. orat. de divit. & paup.

** Pauperes vocamus, qui victum manu aut laborioſâ induſtriâ parant.*

Paupertas conſervat humanam gentem & ornat.

In ipsâ porrò paupertate quanta Deus providentiâ ſuccurrit! *Non affliget Dominus animam juſti.* Beatus Franciſcus coram Aſſiſinate Præſule vili dumtaxat linteo tectus: Nunc, inquit, liberrimè dixero: *Pater noſter qui es in cælis*: Idem ſuis in viaticum dare ſolitus eſt illud Pſaltæ: *Iacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet.* Romano autem Pontifici de alimentis ſciſcitanti reſpondit: Matrem quidem habemus pauperem, Religionem, ſed patrem ditiſſimum. Ita prorſus eſt: hic pater tantâ ſuos curâ & providentiâ complectitur, ut cùm humana deſunt auxilia, ſubminiſtret divina. Ut annonam præſtaret Eliæ, ſuam nobis providentiam ingeſſit: primò quidem, prophetæ dapiferos juſſit eſſe corvos. *Corvi quoque deferebant ei panem & carnes manè, ſimiliter panem & carnes veſperi.* En, aves rapaciſſimæ, quæ alioqui commiſſum ſibi commeatum conſumpſiſſent in viâ, niſi obſtitiſſet divina providentia, jam etiam à dapibus ſunt, & ad cyathos ſtant. Deinde hunc ipſum Eliam Deus per pauperculam viduam pavit, cujus omnes facultates erant pugillus farinæ, & parum olei quo ungeretur, non quo veſceretur, & tamen quot farinæ modii, quot libræ olei in pauperrimo hoc peno relatebant? Tertiò cùm Elias egeſtatem ſuam ſecuro ſomno ſolaretur, adfuit alius è cælo dapifer, Angelus, panem & fontem adferens, uti Habacuc Danieli meſſorum tulit delicias. Eandem hanc ſingularem benevolentiam Deus ſexcentis aliis ſuorum amicorum exhibuit, farinam, panes, oleum, vinum occultâ vi augendo, aut cùm hæc penitus deeſſent, inſperatâ gratiâ ſubmittendo. Et quamvis hæc talia nos ipſi nonnunquam experiamur, nihilominus ingens ubique diffidentia eſt trepidantium, ne deſint vitæ neceſſaria: cum Judęis etiamnum vociferamur: *Nunquid poterit Deus parare menſam in deſerto? Numquid & panem poterit dare?* Adhuc Philippi vox auditur: *Sed quid hæc ſunt inter tantos?* tot hominum fami non ſufficient iſta. O verè minimæ fidei homines! *Scit pater veſter quia his omnibus indigetis.* Nunquid Dei liberalitas nunc quàm olim contractior?

§. III.

PAulo inter anachoretas primo annis ſexaginta dimidium panem detulit corvus, integrum præſente Antonio. Joannes eremicola quatuordecim annis à nullo mortalium viſus, cervæ lacte paſtus eſt. Beatus Rochus aliquanto tempore, panem quotidie accepit à cane, quemadmodum Elias à corvo. Non unus eremicolarum illorum è palmis & cibum & veſtem impetravit; una illis arbor & ſartor fuit & piſtor. Anno Chriſtiano ſexcenteſimo quinquageſimo tertio Judocus Britonum Regis Rethaëli filius, ſpreto ſolio in ſacerdotium venit, ſolitarium vitæ genus amplexus, in Brahic loco rivulis cincto cœnobium & templum condidit. Hic in egenos tam piè effuſus fuit, ut quodam die non niſi panis unicus familiæ ſupereſſet; hunc ipſum tamen in quatuor partes ſecari, & quadram dari mendico juſſit. At ille idem mendiculus mutatâ veſte quartùm rediit, & omne penu mendicando abſtulit. Hîc Ulmarus ſocius

muſſare

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

muſſare & obloqui; atque liberalitati nimiæ indignari. Judocus hominem ſolatus, è cæleſti penore ſubſidium petere docuit. Paullò pòſt quatuor naviculæ commeatu onuſtæ illuc appulerunt & omnem religioſæ familiæ indigentiam ſublevarunt. Optimè dixit Auguſtinus: *An putas qui Chriſtum paſcit, à Chriſto non paſcitur?*

Auguſt. lib. de elem.

Beatus Dominicus ſub initium ſui Ordinis duos è ſuis miſit qui alibi locorum concionarentur. Illi ſub veſperem & feſſi & famelici, ſed & triſtes gemebant ſe ignotos ad pauperrimas caſas deveniſſe, ubi auxilii nihil ſperandum. Hîc unus aliquis occurrens & mœroris cauſſas eliciens: Omnia, inquit, Dei cauſſâ deſeruiſtis magnâ utique in Deum fiduciâ, & nunc trepidatis velut omni ſpe deſtituti: pecudes Deus paſcit, & filios ſinet perire fame? Cum dicto ſe ſubduxit. Illi oppidum ingreſſi, poſt preces in templo fuſas, à Curione invitati ſunt ad cœnam; ſed & alius quiſpiam intervenit qui hos ipſos hoſpitio recipere contendit; hîc amica lis inter duos, à tertio demum dirempta eſt, primæ illic auctoritatis viro, qui & parochum, & alterum hoſpitii jus offerentem in ſuas ipſe ædes pertraxit & omnes lautè habuit. Ita Chriſtus ſuis poſt toleratos nocte totâ labores: *Venite*, inquit, *prandete*. Et tamen hæc omnia quandoque noſtram nobis diffidentiam non eripiunt; quidquid rerum ſuppeditet Deus, egeſtatem metuimus; inter aquas, aquarum penuriam formidamus, & niſi magna nos rerum abundantia circumfluat, multa nobis defieri credimus. Improba nos identidem cogitatio vellicat. Ubi eſt quod ſperas? Cui optimè reſpondens Auguſtinus: *Spes*, inquit, *nondum pervenit ad rem; & ovum eſt aliquid, ſed nondum eſt pullus.*

Joan. cap. 21. verſ. 12.

§. IV.

MEndicum ajunt fuiſſe, qui ubi manticam jam oppletam, & undequaque fartam panibus vidiſſet, dicere ſolebat: *Iam ſpero.* Huic nos mendico ſimillimi ſumus, tum ſcilicet ſperamus cùm in annos plurimos lautè proſpectum nobis credimus. Nimirum tantum ſpei concipimus, quantum rei præſentis cernimus. Longè aliter Joannes Alexandrinus Patriarcha, qui per veram fiduciam totus à divinâ providentiâ pendebat, quâ unâ re maximis calamitatibus facilem medelam adhibuit. Fuit ut tredecim frumentariæ naves, quarum ſingulæ decem millia modiorum capiebant, mergerentur mari. Media ferè pars civium Alexandrinorum ingenti hoc damno affecta eſt: ideo nautæ aliique in aſylum Alexandriæ confugerunt. Ad quos mox ſchedulam miſit Joannes, in quâ hoc ſolum perſcripſit: *Dominus dedit, Dominus*, ut voluit, *abſtulit. Sicut Domino placuit, ita factum eſt: Sit nomen Domini benedictum.* Exite filii, nihil ob hoc veriti: Dominus ſollicitus erit de craſtino. Poſtero ab hoc die adfuerunt qui optimum Præſulem ob acceptam cladem ſolarentur. At ille modeſtè præoccupans, & culpam omnem in ſe derivans: Ego, inquit, liberalem me credebam in dandâ ſtipe, & forſan ob id elatioris animi fui, juſtè igitur amantiſſimus pater filium vanè intumeſcentem corripuit hac clade. Admonet Deus & revocat clementer, plagas aliquot infligens, ut iis admoniti ad nos redeamus, imò ad ipſum. Sed eſt prorſus idem ipſe ille Deus qui Jobi ævo fuit, æquè potens, æquè miſericors, qui non deſeret nos. Ita ipſos conſolatores ſuos integerrimus Antiſtes ſolatus eſt. Nec diu fuit, ait Leontius, cùm grande illud damnum duplicato lucro penſatum eſt, & Joannes priſtinam in egentes liberalitatem repetiit. Diffidentiam certè ac puſillanimitatem in his talibus exhibere, idem pæne eſt, ac dicere: Aut avarus eſt Deus, aut obliviosus. Sed apage impias has voces.

Job cap. 1. verſ. 21.

Leontius in vitâ S. Joan. cap. 17.

Sanctus Amatus nobile fuit ſpeculum omnibus iis ſedulò inſpiciendum, qui divinam providentiam aut ægrè capiunt, aut tacitè accuſant. Hic poſt annos triginta in

Sur. Lippo. 13. Sept.

A monaſterio Agaunenſi exactos, in rupe ſolitariâ vitam egit continentiſſimam. Nam è cœnobio aſſignatus ei ſocius Berinus, ſolùm tertio quovis die, panem attulit hordeaceum & hydriam. Hæc tota erat & commeatus, & obſequii ratio. Ægrè tulit hanc abſtinentiam cacodæmon. Itaque captatâ occaſione, cùm vir ſanctus in preces effuſus genibus niteretur, advolans corvus hydriam evertit pedibus, & panem roſtro aſportavit; ita omnis in triduum commeatus periit. Quid ad hæc Amatus? fortaſſis indignari corvo, & rapaciſſimam avem diris omnibus devovere, atroces voces in Dei providentiam jactare, hæc diaboli machinamenta execrari? Nil horum Amatus: noſtræ ſunt hæ cantilenæ: ille manus mentémque cælo attollens: Gratias tibi ago, inquit, Domine JESV, quod ſanctiſſimæ voluntati tuæ placeat, exerceri me longiore jejunio. Scio hoc mihi utile futurum, quandoquidem nihil in hoc Mundo geritur abſque tuâ providentiâ.

B Audite queruli & increduli: Nihil in hoc Mundo geritur abſque providentiâ divinâ, ſine quâ nec foliolum quidem arbore labitur: Et vos, domos incendi, naves mergi, fortunas eripi, famam violari, ſopitâ & dormitante hac providentiâ putatis? rectiùs ſenſerunt vel ipſi idololatræ: nam quibuſcunque illorum ſapientiæ aliquid aut ſanitatis fuit, res humanas nequaquam temerario aut cæco impetu ferri miſcerique cenſuerunt. *Ideo*, inquit Seneca, *fortiter omne ferendum, quia non, ut putamus, incidunt cuncta, ſed veniunt.* Et quidem à Deo veniunt: quid ergo indignamur, & querimur?

Senec. lib. de provid. c. 5.

§. V.

AD eandem hanc providentiam aſſiduâ mente cogitandam, quotidianis pæne documentis ducimur. Non ita pridem vir religioſus Valentiæ novem milliarium iter ingreſſus, ſed viâ nondum omni decursâ, æſtu, fame, ſitique ad omnem laſſitudinem confectus, C abjecit ſe ſub pirum, & precari cœpit: dum preces iterat, in ſummâ arbore pirum grandiuſculum videt: eodem tempore tranſiens illic viator hominem ſub arbore fatiſcentem allocutus, ubi audiit quæ cauſſa progreſſum moraretur, panem album & bene magnum protrahens, partem præſecuit, & dedit inſtaurandis viribus. Hæc utique credimus, ſexcenta talia contingere non neſcimus, ſimilia & ipſi experti ſumus, nihilominus tam exigua eſt ſæpe noſtra in divinam providentiam fiducia, ut niſi marſupia, ciſtæ, penora, cellæ, horrea, rerum omnium referta ſint, animus quoque ſpe vacuus jaceat, cùm verò crumenam cernimus numis differtam, hîc demum ſperamus. O malè oculati! *Spes quæ videtur, non eſt ſpes: Nam quod videt quis, quid ſperat? Si autem quod non videmus, ſperamus; per patientiam expectamus.* Ea demum vera eſt in Deum fiducia, quando ſpes in anguſto eſt, & cum rebus arctiſſimis colluctatur. Videmus mala noſtra quæ patimur, nondum videmus gloriam, propter quam patimur: D quantò plus tormenti, tantò plus erit gloriæ.

Rom. cap. 8. v. 24. & 25.

Narrat Theodoretus beato Mæſimæ duo fuiſſe dolia, alterum tritici, alterum olei: ex his liberaliſſimè pauperibus erogabat, neque tamen dolia vacuabat. Et Deus quoque duo habet dolia, illud frumento & omnibus ad vitam neceſſariis; iſtud miſericordiâ, liberalitate, providentiâ pleniſſimum & exundans: neutrum exhauriri poteſt. Ad hæc duo gazophylacia recurrendum eſt, cùm reculæ noſtræ in fundo ſuſpirant, modò unicum hoc probè diſcamus, DEO FIDERE, & ſanctiſſimæ ipſius voluntati ex integro nos committere.

Vetus Germanorum verbum eſt: Si faceremus, quæ deberemus, Deus faceret quæ vellemus. Hieronymus id confirmans: *Sit homo*, inquit, *qui eſſe debet, & mox addentur ei omnia, per quem facta ſunt omnia.*

Hier. in c. 6. Matth.